

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อสำรวจสมรรถภาพที่คาดหวังและสมรรถภาพที่เป็นจริงของครูศิลปศึกษา ตาม-
การรับรู้ของผู้บริหารและครูศิลปศึกษา ในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร
2. เพื่อเปรียบเทียบในเรื่องเกี่ยวกับ
 - 2.1 เปรียบเทียบสมรรถภาพที่คาดหวังและสมรรถภาพที่เป็นจริงของครูศิลปศึกษา
ตามการรับรู้ของผู้บริหารและตามการรับรู้ของครูศิลปศึกษา
 - 2.2 เปรียบเทียบสมรรถภาพที่คาดหวังของครูศิลปศึกษา ตามการรับรู้ของผู้บริหาร
และครูศิลปศึกษา
 - 2.3 เปรียบเทียบสมรรถภาพที่เป็นจริงของครูศิลปศึกษา ตามการรับรู้ของผู้บริหาร
และครูศิลปศึกษา

สมมติฐานของการวิจัย

1. สมรรถภาพที่คาดหวังและสมรรถภาพที่เป็นจริงของครูศิลปศึกษา ตามการรับรู้ของ
ผู้บริหาร มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05
2. สมรรถภาพที่คาดหวังและสมรรถภาพที่เป็นจริงของครูศิลปศึกษา ตามการรับรู้ของ
ครูศิลปศึกษา มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05
3. สมรรถภาพที่คาดหวังของครูศิลปศึกษาระหว่างการรับรู้ของผู้บริหารกับครูศิลปศึกษา
มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05
4. สมรรถภาพที่เป็นจริงของครูศิลปศึกษาระหว่างการรับรู้ของผู้บริหารกับครูศิลปศึกษา
มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้บริหารและครูศิลปศึกษา ในโรงเรียน-
ประถมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร ประจำปีการศึกษา 2535 จำนวน 290 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list) สร้างขึ้น 2 ฉบับ สำหรับผู้บริหาร 1 ฉบับ และครูศิลปศึกษา 1 ฉบับ

ตอนที่ 2 แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับสมรรถภาพที่คาดหวังและสมรรถภาพที่เป็นจริงของครูศิลปศึกษาตามการรับรู้ของผู้บริหารและครูศิลปศึกษา เป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale)

ตอนที่ 3 แบบสอบถามความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับสมรรถภาพที่คาดหวังและสมรรถภาพที่เป็นจริงของครูศิลปศึกษา เป็นแบบปลายเปิด (Open-end)

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้น ไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน พิจารณาเสนอแนะ แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข จากนั้นนำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้กับผู้บริหารและครูศิลปศึกษาที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจริง จำนวน 20 คน เพื่อนำมาหาความเที่ยง (Reliability) โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์ อัลฟา (α -Coefficient) ได้ค่าความเที่ยงด้านสมรรถภาพที่คาดหวัง เท่ากับ 0.96 และค่าความเที่ยงด้านสมรรถภาพที่เป็นจริง เท่ากับ 0.95

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บและรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยใช้บริการทางไปรษณีย์เป็นบางส่วน

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 แบบสอบถามตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลด้วยตนเอง โดยการคำนวณหาค่าร้อยละ แล้วนำเสนอในรูปแบบตาราง

4.2 แบบสอบถามตอนที่ 2 วิเคราะห์ข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โปรแกรม SPSS/PC โดยการหาค่ามัธยเลขคณิต (\bar{x}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และทดสอบค่า Z (z-test) เพื่อเปรียบเทียบการรับรู้ของผู้บริหารและครูศิลปศึกษา และเพื่อเปรียบเทียบการรับรู้ของผู้บริหารกับครูศิลปศึกษา เกี่ยวกับสมรรถภาพที่คาดหวังและสมรรถภาพที่เป็นจริงของครูศิลปศึกษา

4.3 แบบสอบถามตอนที่ 3 นำเสนอในรูปแบบความเรียงตามลำดับความถี่ของจำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม เฉพาะข้อที่มีความถี่มากและรองลงมา

สรุปผลการวิจัย

ตอนที่ 1 จากการสำรวจสถานภาพของผู้บริหารและครูศิลปศึกษา พบว่า

1. ผู้บริหารจำนวน 145 คน เป็นหญิงมากกว่าชาย คือเป็นหญิงคิดเป็นร้อยละ 53.10 และเป็นชายคิดเป็นร้อยละ 46.90 ผู้บริหารส่วนใหญ่มีอายุสูงกว่า 50 ปี คิดเป็นร้อยละ 68.28 วุฒิกการศึกษาส่วนใหญ่อยู่ในระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 91.72 มีประสบการณ์ในการทำงานด้านบริหารอยู่ระหว่าง 11-15 ปี มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 23.45 ตำแหน่งหน้าที่ปัจจุบันส่วนใหญ่เป็นผู้อำนวยการโรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 51.72

2. ครูศิลปศึกษาจำนวน 145 คน เป็นชายมากกว่าหญิง คือเป็นชายคิดเป็นร้อยละ 64.83 และเป็นหญิงคิดเป็นร้อยละ 35.17 ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 36-40 ปี คิดเป็นร้อยละ 46.21 วุฒิกการศึกษาส่วนใหญ่อยู่ในระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 90.34 จบการศึกษาระดับปริญญาเอก ศิลปศึกษามากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 51.10 วิชาโททางศิลปศึกษามากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 19.31 จบการศึกษาจากสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตเพาะช่างมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 36.55 มีประสบการณ์ในการสอนวิชาศิลปศึกษาส่วนใหญ่อยู่ระหว่าง 11-15 ปี คิดเป็นร้อยละ 30.34

ตอนที่ 2 สมรรถภาพที่คาดหวังและสมรรถภาพที่เป็นจริงของครูศิลปศึกษา ตามการรับรู้ของผู้บริหารและครูศิลปศึกษา สรุปได้ดังนี้

1. การรับรู้ของผู้บริหาร (ตารางที่ 3 - 6)

1.1 ด้านความรู้เกี่ยวกับศิลปศึกษา สมรรถภาพของครูศิลปศึกษาที่ผู้บริหารคาดหวังสูงสุดคือ มีความรู้และทักษะพื้นฐานที่จำเป็นทางด้านศิลปศึกษา ($\bar{x} = 4.50$) เมื่อพิจารณาารวมทุกข้อสรุปได้ว่า สมรรถภาพที่คาดหวังของครูศิลปศึกษาตามการรับรู้ของผู้บริหารอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.37$)

สมรรถภาพที่เป็นจริงของครูศิลปศึกษาที่ผู้บริหารรับรู้สูงสุดคือ มีความรู้ในเนื้อหาและกิจกรรมวิชาศิลปศึกษาในระดับประถมศึกษา ($\bar{x} = 3.66$) เมื่อพิจารณาารวมทุกข้อสรุปได้ว่า สมรรถภาพที่เป็นจริงของครูศิลปศึกษาตามการรับรู้ของผู้บริหาร อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.45$)

1.2 ด้านทักษะและเทคนิคในการจัดการเรียนการสอนศิลปศึกษา สมรรถภาพของครูศิลปศึกษาที่ผู้บริหารคาดหวังสูงสุดคือ มีทักษะและเทคนิคในการเลือกใช้วัสดุ สื่อสมัยใหม่

ที่หาง่ายและราคาถูกมาใช้ในการเรียนการสอน ($\bar{x} = 4.36$) เมื่อพิจารณารวมทุกข้อสรุปได้ว่า สมรรถภาพที่คาดหวังของครูศิลปศึกษา ตามการรับรู้ของผู้บริหาร อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.25$)

สมรรถภาพที่เป็นจริงของครูศิลปศึกษาที่ผู้บริหารรับรู้สูงสุดคือ มีทักษะและเทคนิค ในการเลือกใช้วัสดุ สื่อสมัยใหม่ที่หาง่ายและราคาถูกมาใช้ในการเรียนการสอน ($\bar{x} = 3.41$) เมื่อพิจารณารวมทุกข้อ สรุปได้ว่า สมรรถภาพที่เป็นจริงของครูศิลปศึกษา ตามการรับรู้ของผู้บริหาร อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.28$)

1.3 ด้านงานบริการและการสนับสนุนกิจกรรมพิเศษทางศิลปศึกษา สมรรถภาพของครูศิลปศึกษาที่ผู้บริหารคาดหวังสูงสุดคือ ให้ความร่วมมือกับทางโรงเรียน ชุมชน วัด ในการจัดทำป้ายประชาสัมพันธ์และอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับศิลปะ ($\bar{x} = 4.53$) เมื่อพิจารณารวมทุกข้อ สรุปได้ว่า สมรรถภาพที่คาดหวังของครูศิลปศึกษา ตามการรับรู้ของผู้บริหาร อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.33$)

สมรรถภาพที่เป็นจริงของครูศิลปศึกษาที่ผู้บริหารรับรู้สูงสุดคือ ให้บริการด้านการตกแต่งอาคารสถานที่ในโอกาสสำคัญต่าง ๆ ($\bar{x} = 3.81$) เมื่อพิจารณารวมทุกข้อ สรุปได้ว่า สมรรถภาพที่เป็นจริงของครูศิลปศึกษา ตามการรับรู้ของผู้บริหาร อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.35$)

จากค่าเฉลี่ยการรับรู้ของผู้บริหารรวมทุกด้าน สรุปได้ว่า สมรรถภาพที่คาดหวังของครูศิลปศึกษาตามการรับรู้ของผู้บริหาร อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.30$) และสมรรถภาพที่เป็นจริงของครูศิลปศึกษาตามการรับรู้ของผู้บริหาร อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.35$)

2. การรับรู้ของครูศิลปศึกษา (ตารางที่ 7-10)

2.1 ด้านความรู้เกี่ยวกับศิลปศึกษา สมรรถภาพของครูศิลปศึกษาที่ครูศิลปศึกษาคาดหวังสูงสุดคือ มีความรู้และทักษะพื้นฐานที่จำเป็นทางด้านศิลปศึกษา ($\bar{x} = 4.50$) เมื่อพิจารณารวมทุกข้อ สรุปได้ว่า สมรรถภาพที่คาดหวังของครูศิลปศึกษา ตามการรับรู้ของครูศิลปศึกษา อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.37$)

สมรรถภาพที่เป็นจริงของครูศิลปศึกษาที่ครูศิลปศึกษารับรู้สูงสุดคือ มีความรู้ในเนื้อหาและกิจกรรมวิชาศิลปศึกษาในระดับประถมศึกษา ($\bar{x} = 3.70$) เมื่อพิจารณารวมทุกข้อ สรุปได้ว่า สมรรถภาพที่เป็นจริงของครูศิลปศึกษา ตามการรับรู้ของครูศิลปศึกษา อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.50$)

2.2 ด้านทักษะและเทคนิคในการจัดการเรียนการสอนศิลปะศึกษา สมรรถภาพของครูศิลปะศึกษาที่ครูศิลปะศึกษาคาดหวังสูงสุดคือ มีทักษะและเทคนิคในการจัดการเรียนการสอนให้ทันสมัย เหมาะสมกับวัย และสนุกสนานเพลิดเพลิน ($\bar{X} = 4.49$) เมื่อพิจารณารวมทุกข้อสรุปได้ว่า สมรรถภาพที่คาดหวังของครูศิลปะศึกษา ตามการรับรู้ของครูศิลปะศึกษา อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.33$)

สมรรถภาพที่เป็นจริงของครูศิลปะศึกษาที่ครูศิลปะศึกษารับรู้สูงสุดคือ มีทักษะและเทคนิคในการจัดการเรียนการสอนให้ทันสมัย เหมาะสมกับวัย และสนุกสนานเพลิดเพลิน ($\bar{X} = 3.66$) เมื่อพิจารณารวมทุกข้อสรุปได้ว่า สมรรถภาพที่เป็นจริงของครูศิลปะศึกษา ตามการรับรู้ของครูศิลปะศึกษา อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.46$)

2.3 ด้านงานบริการและการสนับสนุนกิจกรรมพิเศษทางศิลปะศึกษา สมรรถภาพของครูศิลปะศึกษาที่ครูศิลปะศึกษาคาดหวังสูงสุดคือ ให้บริการด้านการตกแต่งอาคาร สถานที่ในโอกาสสำคัญต่าง ๆ ($\bar{X} = 4.44$) เมื่อพิจารณารวมทุกข้อสรุปได้ว่า สมรรถภาพที่คาดหวังของครูศิลปะศึกษา ตามการรับรู้ของครูศิลปะศึกษา อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.35$)

สมรรถภาพที่เป็นจริงของครูศิลปะศึกษาที่ครูศิลปะศึกษารับรู้สูงสุดคือ ให้บริการด้านการตกแต่งอาคารสถานที่ในโอกาสสำคัญต่าง ๆ ($\bar{X} = 3.99$) เมื่อพิจารณารวมทุกข้อสรุปได้ว่า สมรรถภาพที่เป็นจริงของครูศิลปะศึกษา ตามการรับรู้ของครูศิลปะศึกษา อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.50$)

จากค่าเฉลี่ยการรับรู้ของครูศิลปะศึกษารวมทุกด้าน สรุปได้ว่าสมรรถภาพที่คาดหวังของครูศิลปะศึกษาตามการรับรู้ของครูศิลปะศึกษา อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.35$) และสมรรถภาพที่เป็นจริงของครูศิลปะศึกษาตามการรับรู้ของครูศิลปะศึกษา อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.48$)

3. การเปรียบเทียบสมรรถภาพที่คาดหวังและสมรรถภาพที่เป็นจริงของครูศิลปะศึกษา ตามการรับรู้ของผู้บริหารและครูศิลปะศึกษา และเปรียบเทียบการรับรู้ระหว่างผู้บริหารกับครูศิลปะศึกษา (ตารางที่ 11-15) สรุปได้ดังนี้

3.1 สมรรถภาพที่คาดหวังและสมรรถภาพที่เป็นจริงของครูศิลปะศึกษา ตามการรับรู้ของผู้บริหาร แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

3.2 สมรรถภาพที่คาดหวังและสมรรถภาพที่เป็นจริงของครูศิลปะศึกษา ตามการรับรู้ของครูศิลปะศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

3.3 สมรรถภาพที่คาดหวังของครูศิลปศึกษา ระหว่างการรับรู้ของผู้บริหารกับครูศิลปศึกษา ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

3.4 สมรรถภาพที่เป็นจริงของครูศิลปศึกษา ระหว่างการรับรู้ของผู้บริหารกับครูศิลปศึกษา ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นเพิ่มเติมของผู้บริหารและครูศิลปศึกษา เกี่ยวกับสมรรถภาพที่คาดหวังและสมรรถภาพที่เป็นจริงของครูศิลปศึกษา สรุปได้ดังนี้

1. ด้านความรู้เกี่ยวกับศิลปศึกษา

สมรรถภาพที่คาดหวังของครูศิลปศึกษา ผู้บริหารส่วนใหญ่ให้ความเห็นว่า ครูศิลปะควรจบมาทางศิลปศึกษาโดยตรง มีความรู้และความมั่นใจในการสอน ส่วนครูศิลปศึกษาส่วนใหญ่ให้ความเห็นว่า ครูศิลปศึกษาควรมีความรู้ทางด้านศิลปศึกษาโดยตรง มีความสามารถสูง ศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับเทคนิคการสอนใหม่ ๆ อยู่เสมอ

สมรรถภาพที่เป็นจริงของครูศิลปศึกษา ผู้บริหารส่วนใหญ่ให้ความเห็นว่า ครูศิลปศึกษา ศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมอยู่เสมอ มีความรู้เกี่ยวกับศิลปศึกษาเป็นอย่างดี และครูศิลปศึกษาส่วนใหญ่ให้ความเห็นว่า ครูศิลปศึกษามีความรู้ทางการสอนศิลปศึกษาในระดับประถมศึกษา ค้นคว้าปรับปรุงการสอนอยู่เสมอและปฏิบัติได้จริง

2. ด้านทักษะและเทคนิคในการจัดการเรียนการสอนศิลปศึกษา

สมรรถภาพที่คาดหวังของครูศิลปศึกษา ผู้บริหารส่วนใหญ่ให้ความเห็นว่า ครูศิลปศึกษาควรมีเทคนิคใหม่ ๆ ในการจัดการเรียนการสอน เน้นกระบวนการตามขั้นตอน ปลูกฝังให้ผู้เรียนมีความรักความสนใจในศิลปะ และครูศิลปศึกษาส่วนใหญ่ให้ความเห็นว่า ครูศิลปศึกษาควรมีทักษะและเทคนิคในการจัดการเรียนการสอนให้นักเรียนได้เรียนตามทักษะกระบวนการ รู้จักคิดแปลงและนำไปใช้

สมรรถภาพที่เป็นจริงของครูศิลปศึกษา ผู้บริหารส่วนใหญ่ให้ความเห็นว่า ครูศิลปศึกษามักจัดการสอนตามแบบเก่า โดยให้นักเรียนดูตัวอย่างและทำตามโดยล้าพั้ง ขาดการชี้แนะเทคนิควิธีการ และครูศิลปศึกษาส่วนใหญ่ให้ความเห็นว่า เวลาในการจัดการสอนไม่เพียงพอ ไม่สามารถสอนทักษะและเทคนิคให้แก่ักเรียนได้มากนัก

3. ด้านงานบริการและการสนับสนุนกิจกรรมพิเศษทางศิลปศึกษา

สมรรถภาพที่คาดหวังของครูศิลปศึกษา ผู้บริหารส่วนใหญ่ให้ความเห็นว่าครูศิลปศึกษาควรให้การแนะนำและร่วมมือกับเพื่อนครูในการปฏิบัติกิจกรรมที่ต้องอาศัยความรู้ ทางศิลปะ

อย่างเต็มความสามารถ และครูศิลปศึกษาส่วนใหญ่เห็นว่า ครูศิลปศึกษาควรมีหน้าที่หลักในการสอน ส่วนการสนับสนุนกิจกรรมพิเศษควรอยู่ในขอบเขตที่ไม่มีผลกระทบต่อหน้าที่หลัก

สมรรถภาพที่เป็นจริงของครูศิลปศึกษา ผู้บริหารส่วนใหญ่ให้ความเห็นว่า ครูศิลปะไม่มีความเสียสละ ขาดการทุ่มเทให้กับนักเรียน ไม่ค่อยให้ความร่วมมือต่องานส่วนรวม และครูศิลปศึกษาส่วนใหญ่เห็นว่า งานบริการที่ครูศิลปะต้องปฏิบัติมีมากเกินไป ทำให้ต้องละทิ้งการสอน ซึ่งงานบริการส่วนมากจะเป็นงานตามคำสั่งของผู้บริหาร

อภิปรายผลการวิจัย

การอภิปรายผลเกี่ยวกับสมรรถภาพที่คาดหวังและสมรรถภาพที่เป็นจริงของครูศิลปศึกษา ตามการรับรู้ของผู้บริหารและครูศิลปศึกษา ในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร จะแบ่งเป็น 2 ตอน คือ

1. ผลการสำรวจการรับรู้ของผู้บริหารและครูศิลปศึกษา
2. ผลการเปรียบเทียบการรับรู้ของผู้บริหารและครูศิลปศึกษา

1. ผลการสำรวจการรับรู้ของผู้บริหารและครูศิลปศึกษา

1. ด้านความรู้เกี่ยวกับศิลปศึกษา

ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารและครูศิลปศึกษามีความคาดหวังในสมรรถภาพของครูศิลปศึกษาด้านความรู้เกี่ยวกับศิลปศึกษาอยู่ในระดับมาก และเป็นที่น่าสังเกตว่าทั้งผู้บริหารและครูศิลปศึกษาที่มีความคาดหวังในสมรรถภาพของครูศิลปศึกษามากที่สุดในข้อที่ว่า มีความรู้และทักษะพื้นฐานที่จำเป็นทางด้านศิลปศึกษา ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารและครูศิลปศึกษาตระหนักดีว่า วิชาศิลปศึกษามีความสำคัญต่อพัฒนาการทางอารมณ์ และสร้างเสริมลักษณะนิสัยที่ดีงามให้แก่ผู้เรียน (กรมวิชาการ, 2534) ครูผู้สอนศิลปศึกษาต้องเป็นผู้ที่มีความรู้พื้นฐานทางด้านศิลปศึกษาเป็นอย่างดี จึงจะสามารถจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ (อารี สุทธิพันธ์, 2535) การใช้ครูที่ไม่มีความรู้ทางด้านศิลปศึกษาเพื่อสอนวิชาศิลปศึกษา อาจทำให้เกิดปัญหาในการสอน ดังผลการวิจัยของ วิบูลย์ จันทร์แยม (2531) พบว่า ครูที่ไม่มีวุฒิทางศิลปศึกษา มักมีปัญหาทางการสอนศิลปศึกษา เป็นผลให้นักเรียนขาดความสนใจในวิชานี้ ด้วยเหตุผลดังกล่าว อาจเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้ผู้บริหารและครูศิลปศึกษาที่มีความคาดหวังที่จะให้ครูศิลปศึกษา มีความรู้และทักษะพื้นฐานที่จำเป็นทางด้านศิลปศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ บังอร จันคำ (2533) พบว่า ผู้บริหารและครูศิลปศึกษาที่มีความคาดหวังในระดับมากที่สุดที่จะให้ครูศิลปศึกษามี

ความรู้ความชำนาญในเนื้อหาวิชาที่สอน และข้อเขียนของ อุลล ตูจินดา (2532) ที่ว่าการเรียนการสอนวิชาศิลปะศึกษานั้น ครูผู้สอนจะต้องเป็นผู้ที่มีความรู้พื้นฐานทางด้านศิลปะเป็นอย่างดี รวมทั้งต้องมีความรู้ในวิธีการและเทคนิคการสอน

ส่วนสมรรถภาพที่เป็นจริงของครูศิลปศึกษา ตามการรับรู้ของผู้บริหารและครูศิลปศึกษา เป็นที่น่าสังเกตว่าทั้งผู้บริหารและครูศิลปศึกษา มีความคิดเห็นตรงกันว่า ครูศิลปศึกษามีสมรรถภาพที่เป็นจริงสูงที่สุดในข้อที่ว่า มีความรู้ในเนื้อหาและกิจกรรมวิชาศิลปะศึกษาระดับประถมศึกษา ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานครมีครูศิลปะที่มีวุฒิต่างศิลปศึกษาและศิลปะอยู่เป็นจำนวนมาก (สำนักการศึกษา, 2534) ซึ่งครูที่มีวุฒิต่างศิลปศึกษาย่อมที่จะมีความรู้ทางด้านศิลปะศึกษารูปแบบต่าง ๆ ในด้านเนื้อหาและกิจกรรม ดังผลการวิจัยของ ไพโรจน์ รุจิระวิจักขณ์ (2528) พบว่า ครูที่มีวุฒิต่างศิลปศึกษาจะมีความรู้เกี่ยวกับศิลปะศึกษาในระดับประถมศึกษาเป็นอย่างดี ด้วยเหตุผลดังกล่าวเหล่านี้จึงเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้ผู้บริหารและครูศิลปศึกษารับรู้ว่าครูศิลปศึกษามีความรู้ในเนื้อหาและกิจกรรมวิชาศิลปะศึกษาระดับประถมศึกษาอยู่มาก

2. ด้านทักษะและเทคนิคในการจัดการเรียนการสอนศิลปะศึกษา

ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารมีความคาดหวังในสมรรถภาพของครูศิลปศึกษาด้านทักษะและเทคนิคในการจัดการเรียนการสอน อยู่ในระดับมาก และรับรู้ว่าคุณครูศิลปศึกษามีสมรรถภาพที่เป็นจริง อยู่ในระดับปานกลาง โดยผู้บริหารมีความคาดหวังสูงที่สุดในสมรรถภาพข้อที่ว่า มีทักษะและเทคนิคในการเลือกใช้วัสดุ สื่อสมัยใหม่ที่หาง่ายและราคาถูกลงมาใช้ในการเรียนการสอน และรับรู้ว่าคุณครูศิลปศึกษามีสมรรถภาพที่เป็นจริงในข้อเดียวกันนี้สูงที่สุดเช่นกัน การที่ผู้บริหารมีความคาดหวังในสมรรถภาพข้อดังกล่าวสูง อาจเป็นเพราะว่า ในการเรียนการสอนศิลปะศึกษานั้นมีความจำเป็นต้องใช้วัสดุ อุปกรณ์และสื่อประกอบการเรียนการสอนมาก และอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่ใช้ก็มักจะมีราคาแพง ในการเลือกใช้วัสดุและสื่อการเรียนการสอนจึงควรคำนึงถึงความประหยัดและมีประสิทธิภาพ โดยเน้นการใช้วัสดุที่มีอยู่ในท้องถิ่น และควรใช้ประโยชน์ให้คุ้มค่ากับการลงทุน (กรมการฝึกหัดครู, 2525) ซึ่งครูที่มีสมรรถภาพจะสามารถเลือกใช้และผลิตอุปกรณ์การสอนได้เหมาะสมกับบทเรียน (จรูญ คุณมี, 2521) ผู้บริหารการศึกษาย่อมคำนึงถึงเรื่องนี้เป็นอย่างดีจึงมีความคาดหวังที่จะให้ครูศิลปศึกษาได้ใช้ทักษะและเทคนิคในการเลือกใช้วัสดุ สื่อสมัยใหม่ที่หาง่ายและราคาถูกลงมาใช้ในการเรียนการสอน

และการที่ผู้บริหารรับรู้ว่าคุณครูศิลปศึกษามีสมรรถภาพที่เป็นจริงในข้อเดียวกันนี้ต่ำกว่าที่คาดหวัง อาจเป็นเพราะว่า ในการสอนศิลปศึกษาในระดับประถมศึกษาจะประสบปัญหาหลาย ๆ ด้าน ดัง ผลการวิจัยของ บรรจง บุญการี (2532) และ พิภพ ปิติ (2533) พบว่า ปัญหาการขาดแคลน วัสดุอุปกรณ์และสื่อการสอนนับว่าเป็นปัญหาที่สำคัญ เพราะโรงเรียนไม่มีงบประมาณในการจัดซื้อ วัสดุปัญหาเหล่านี้ อาจทำให้ครูศิลปศึกษาไม่สามารถใช้ทักษะและเทคนิคในการเลือกใช้วัสดุ และสื่อสมัยใหม่มาใช้ในการเรียนการสอนได้ตามที่ผู้บริหารคาดหวัง

ผลการวิจัยพบว่า ครูศิลปศึกษามีความคาดหวังในสมรรถภาพของครูศิลปศึกษาด้านทักษะและเทคนิคในการจัดการเรียนการสอนศิลปศึกษา อยู่ในระดับมาก โดยครูศิลปศึกษามีความคาดหวังสูงสุดในข้อที่ว่า มีทักษะและเทคนิคในการจัดการเรียนการสอนที่ทันสมัย เหมาะสมกับวัย และสนุกสนานเพลิดเพลิน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ครูศิลปศึกษามีความต้องการที่จะจัดการเรียนการสอนวิชาศิลปศึกษาให้บรรลุเป้าหมายของหลักสูตร ซึ่งมีวัตถุประสงค์ที่จะ ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ การแสดงออกตามความถนัด และความสนุกสนานเพลิดเพลินในการทำงานของผู้เรียน (กรมวิชาการ, 2525) จึงมีความคาดหวังในสมรรถภาพของครูศิลปศึกษาข้อนี้สูง และการที่ครูศิลปศึกษารับรู้ว่าคุณครูศิลปศึกษามีสมรรถภาพที่เป็นจริงในข้อเดียวกันนี้สูงด้วย อาจเป็นเพราะว่า ครูศิลปศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาส่วนใหญ่มีประสบการณ์ในการสอนวิชาศิลปศึกษามาเป็นเวลานาน และส่วนใหญ่มีวุฒิทางศิลปศึกษา ก็ย่อมมีความเข้าใจในหลักสูตรและ จุดประสงค์ของวิชาศิลปศึกษาในระดับประถมศึกษาเป็นอย่างดี จึงมีสมรรถภาพในข้อดังกล่าวสูง สอดคล้องกับผลการวิจัยของ วีระพล อารวรณ (2527) พบว่า ครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานครที่มีประสบการณ์สอนระหว่าง 1-10 ปี และมากกว่า 20 ปี รับรู้ว่าคุณครู มีสมรรถภาพด้านเทคนิควิธีในการสอนวิชาศิลปศึกษา อยู่ในระดับมาก และ ไพโรจน์ รุจิระวิจักขณ์ (2528) พบว่า ครูศิลปศึกษาที่มีวุฒิทางศิลปศึกษา มีความสามารถด้านเทคนิควิธีในการสอนวิชา ศิลปศึกษาโดยเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก

3. ด้านงานบริการและการสนับสนุนกิจกรรมพิเศษทางศิลปศึกษา

ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารมีความคาดหวังในสมรรถภาพของครูศิลปศึกษาด้าน งานบริการและการสนับสนุนกิจกรรมพิเศษทางศิลปศึกษา อยู่ในระดับมาก โดยมีความคาดหวังว่า ครูศิลปศึกษาควรให้ความร่วมมือกับทางโรงเรียน ชุมชน วัด ในการจัดทำป้ายประชาสัมพันธ์ และอื่นที่เกี่ยวข้องกับศิลปะ อยู่ในระดับมากที่สุด และรับรู้ว่าคุณครูศิลปศึกษามีสมรรถภาพที่เป็นจริง

สูงที่สุดในข้อที่ว่า ให้บริการด้านการตกแต่งอาคารสถานที่ในโอกาสสำคัญต่าง ๆ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารเห็นว่างานบริการ เป็นหน้าที่หนึ่งของครู ครูศิลปศึกษาซึ่งมีความสามารถในการปฏิบัติงานศิลปะ จึงเป็นที่คาดหวังของผู้บริหารและครูในโรงเรียนว่า จะสามารถให้ความช่วยเหลือแนะนำในการจัดตกแต่งห้องเรียน อาคารสถานที่ และบริการชุมชนได้ เพราะโรงเรียนซึ่งเป็นสถาบันระดับสังคมในท้องถิ่นและใกล้ชิดกับชุมชนมากที่สุด ครูต้องสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างโรงเรียนกับชุมชน จึงจะช่วยให้การดำเนินงานของโรงเรียนเป็นไปได้โดยสะดวก (กรมวิชาการ, 2534) ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ มงคล แก้วพวงงาม (2528) พบว่า อาจารย์ นักศึกษา และครูประจำการมีความคาดหวังในระดับมากเกี่ยวกับคุณลักษณะของอาจารย์ผู้สอนศิลปศึกษาด้านบริการชุมชนว่า จะสามารถจัดนิทรรศการเพื่อเผยแพร่ผลงานและความรู้เรื่องศิลปศึกษาแก่ชุมชนได้

ผลการวิจัยพบว่า สมรรถภาพที่คาดหวังและสมรรถภาพที่เป็นจริงของครูศิลปศึกษา ในด้านงานบริการและการสนับสนุนกิจกรรมพิเศษทางศิลปศึกษา ตามการรับรู้ของครูศิลปศึกษา อยู่ในระดับมาก โดยครูศิลปศึกษามีความคาดหวังและรับรู้ว่าคุณลักษณะของครูศิลปศึกษาที่มีสมรรถภาพที่เป็นจริงสูงที่สุดในข้อที่ว่า ให้บริการด้านการตกแต่งอาคารสถานที่ในโอกาสสำคัญต่าง ๆ ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า งานด้านการจัดตกแต่ง จะต้องใช้หลักการทางด้านศิลปะในการปฏิบัติ ครูศิลปศึกษาซึ่งมีความรู้ความสามารถทางด้านศิลปะ จึงเป็นที่คาดหวังของครูทั่วไปและครูศิลปศึกษาค่วมกันว่า จะสามารถให้การแนะนำ ช่วยเหลือในด้านนี้ได้เป็นอย่างดี จึงมีความคาดหวังในสมรรถภาพของครูศิลปศึกษาข้อนี้สูง และการที่ครูศิลปศึกษารับรู้ว่าคุณลักษณะของครูศิลปศึกษาในข้อนี้สูง อาจเป็นเพราะว่า ครูศิลปศึกษาได้รับการมอบหมายให้ปฏิบัติงานทางด้านศิลปะอยู่เสมอ ดังที่ ชลอ พงษ์สามารถ (2526) กล่าวว่า ครูศิลปศึกษามักเป็นผู้ที่ต้องได้รับมอบหมายจากผู้บริหารให้ปฏิบัติงานนอกเหนือจากการสอนอยู่เสมอ เช่น งานวันสำคัญต่าง ๆ ซึ่งผลงานของครูศิลปศึกษาจะแสดงให้ผู้อื่นได้เห็นอยู่เสมอ และจากการที่ครูศิลปศึกษาได้ปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายเป็นประจำ จึงทำให้เกิดความชำนาญและมีสมรรถภาพในการปฏิบัติงานด้านนี้เป็นอย่างดี ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ บังอร จันคำ (2533) พบว่า ครูศิลปศึกษาคาดหวังและรับรู้ว่าคุณลักษณะของตนเองได้ปฏิบัติงานในด้านบริการ อยู่ในระดับมาก

2. ผลการเปรียบเทียบการรับรู้ของผู้บริหารและครูศิลปศึกษา

1. ผลการวิจัยพบว่าสมรรถภาพที่คาดหวังและสมรรถภาพที่เป็นจริงของครูศิลปศึกษา ตามการรับรู้ของผู้บริหาร แตกต่างกัน ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้และสอดคล้องกับผลการวิจัยของไพรัช ปานอุทัย (2530) ที่พบว่า คุณลักษณะของครูพลศึกษาระหว่างที่เป็นอยู่กับที่พึงประสงค์ ตามทัศนะของผู้บริหาร ในด้านวิชาการ ด้านการสอนและการจัดกิจกรรม แตกต่างกัน ผลการวิจัยของ Aftreth (1978) พบว่า สมรรถภาพที่คาดหวังกับสมรรถภาพที่เป็นจริงของครูประถมศึกษา ตามความเห็นของผู้บริหาร มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ โดยผู้บริหารเห็นว่าครูประถมศึกษาที่มีสมรรถภาพที่เป็นจริงต่ำกว่าสมรรถภาพที่คาดหวัง และผลการวิจัยของบังอร จันคำ (2533) พบว่า ผู้บริหารรับรู้เกี่ยวกับบทบาทที่คาดหวังและบทบาทที่เป็นจริงของครูศิลปศึกษา ในด้านการเรียนการสอน ด้านบุคลิกภาพ และด้านงานบริการ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารการศึกษาซึ่งมีหน้าที่ในการจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพบรรลุตามความมุ่งหมายของหลักสูตร ก็ย่อมมีความคาดหวังที่จะให้ครูได้ใช้ความรู้ความสามารถที่มีอยู่ ในการปฏิบัติหน้าที่ แต่ในสภาพที่เป็นจริง มักจะไม่ใช่ไปตามที่คาดหวัง ดังผลการวิจัยของ นันทนา อันศิริ (2518) พบว่า ผู้บริหารการศึกษาที่มีความเห็นว่าความรู้ของครูและทักษะในการสอนเป็นสิ่งจำเป็นต่อครูมาก แต่ในสภาพที่เป็นจริงครูมีความรู้และทักษะในการสอนทุกรายการ อยู่ในระดับปานกลาง นอกจากนี้ยังเป็นเพราะปัญหาเกี่ยวกับการสอนศิลปศึกษา ดังผลการวิจัยของ บรรจง บุญการี (2532) พบว่า ในการสอนศิลปศึกษาระดับประถมศึกษานั้นจะประสบกับปัญหาหลายด้าน ทั้งจากตัวนักเรียน ตัวครูผู้สอน ผู้บริหาร และสถานที่เรียน ซึ่งปัญหาที่เกี่ยวกับตัวครูพบว่า ครูผู้สอนศิลปศึกษาขาดความรู้ ขาดทักษะ ไม่มีความถนัดและความมั่นใจในการสอน พิภพ ปิติ (2533) พบว่า ครูประถมศึกษาประสบปัญหาในการสอนศิลปศึกษา ทางด้านการเตรียมการสอน วิธีสอนและเทคนิคการสอน วัสดุ สื่อการสอน การวัดผลประเมินผล และการส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียน นอกจากนี้ สังคม ทองมี (2530) ได้กล่าวถึงปัญหาของครูศิลปศึกษา เกี่ยวกับการสอนว่า ปัญหาที่สำคัญคือ การขาดตำราคู่มือครู ขาดอุปกรณ์การสอน ขาดการสนับสนุนจากผู้บริหาร ขาดความพร้อมในการสอน งบประมาณมีน้อย ผู้บริหาร ผู้ปกครอง และประชาชนทั่วไปมีเจตคติที่ไม่ดีต่อศิลปศึกษา ซึ่งจากปัญหาเหล่านี้ อาจทำให้สมรรถภาพที่เป็นจริงของครู

ศิลปศึกษาไม่เป็นไปตามที่ผู้บริหารคาดหวัง จึงทำให้การรับรู้ของผู้บริหารที่มีต่อสมรรถภาพที่คาดหวังและสมรรถภาพที่เป็นจริงของครูศิลปศึกษาแตกต่างกัน

2. ผลการวิจัยพบว่า สมรรถภาพที่คาดหวังและสมรรถภาพที่เป็นจริงของครูศิลปศึกษาตามการรับรู้ของครูศิลปศึกษา แตกต่างกัน ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ Aftreth (1978) ที่พบว่า ครูประถมศึกษาที่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสมรรถภาพที่คาดหวังและสมรรถภาพที่เป็นจริงของครู โดยส่วนรวมแตกต่างกัน และจากผลการวิจัยของ บังอร จันคำ (2533) พบว่า ครูศิลปศึกษารับรู้เกี่ยวกับบทบาทที่คาดหวังและบทบาทที่เป็นจริงของครูศิลปศึกษาในด้านการเรียนการสอน ด้านบุคลิกภาพ และด้านงานบริการ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ โดยครูศิลปศึกษาที่มีความคาดหวังไว้สูงกว่าด้านที่เป็นจริง ทั้งนี้เป็นเพราะว่า การจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพและบรรลุเป้าหมายตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตร จะต้องอาศัยครูผู้สอนที่มีความรู้ความสามารถ จึงจะทำให้นักเรียนประสบความสำเร็จในการเรียนรู้ได้ (เจียรนัย พงษ์ศิวาภัย, 2528) ครูศิลปศึกษาก็น่าจะมีความต้องการที่จะให้การจัดการเรียนการสอนมีประสิทธิภาพเช่นกัน จึงมีความคาดหวังในสมรรถภาพของครูผู้สอนศิลปศึกษาไว้สูงในทุกด้านทั้งทางด้านการสอนและการปฏิบัติงานในหน้าที่ของครู แต่ในสภาพที่เป็นจริง ในการจัดการเรียนการสอนศิลปศึกษาในระดับประถมศึกษา มักจะประสบปัญหาในหลาย ๆ ด้าน ที่ส่งผลต่อสมรรถภาพในการปฏิบัติงานของครู ดังผลการวิจัยของ วิบูลย์ จันทรไธม์ (2531) พบว่า โรงเรียนขาดห้องปฏิบัติการศิลปะ ขาดงบประมาณในการสนับสนุนทางด้านศิลปะ และครูต้องทำการสอนหลายวิชา ทำให้การเตรียมการสอนและกิจกรรมศิลปะลดน้อยลง โรงเรียนประถมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานครก็ประสบปัญหาเหล่านี้เช่นกัน ถึงแม้ว่าครูศิลปศึกษาจะมีวุฒิทางศิลปศึกษา และมีความรู้ความสามารถทางด้านศิลปศึกษาเป็นอย่างดีก็ตาม แต่ด้วยปัญหาที่กล่าวมาแล้วอาจทำให้ครูศิลปศึกษาไม่สามารถใช้ความรู้ความสามารถที่มีอยู่ได้อย่างเต็มที่ ด้วยเหตุผลและปัญหาเหล่านี้ อาจทำให้การรับรู้ของครูศิลปศึกษาระหว่างสมรรถภาพที่คาดหวังและสมรรถภาพที่เป็นจริงของครูศิลปศึกษา แตกต่างกัน

3. ผลการวิจัยพบว่า สมรรถภาพที่คาดหวังของครูศิลปศึกษา ระหว่างการรับรู้ของผู้บริหารกับครูศิลปศึกษา ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารและครูศิลปศึกษา ซึ่งต่างก็มีหน้าที่รับผิดชอบในการจัดการเรียนการสอนย่อมตระหนักดีว่า ในการจัดการเรียนการสอนวิชาศิลปศึกษา จะเป็นไปตามความมุ่งหมายของ

หลักสูตรได้มากนักน้อยเพียงใด จะต้องอาศัยครูผู้สอนที่มีความรู้ความสามารถในการจัดการสอน และมีทักษะในสิ่งที่จะสอนเป็นอย่างดี จึงจะมองเห็นภาพรวมของการจัดกระบวนการเรียนการสอนได้อย่างกว้างและลึก (วิชัย วงษ์ใหญ่, 2528) ครูศิลปศึกษาที่มีความรู้พื้นฐานทางด้านศิลปะเป็นอย่างดีมีความรู้ในวิธีการ เทคนิคการสอน มีประสบการณ์ในการทำงาน มีสถานภาพทางสังคมที่ดี และมีทัศนคติที่ดีในการสอนศิลปศึกษาในแต่ละระดับชั้นที่ทำการสอน ย่อมสามารถที่จะจัดการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ (อารี สุทธิพันธ์, 2535) นอกจากนี้ จากความคิดเห็นเพิ่มเติมในแบบสอบถามปลายเปิด ซึ่งผู้บริหารส่วนใหญ่เห็นว่าครูศิลปะ ควรจบมาทางศิลปศึกษาโดยตรง ควรมีความรู้และเทคนิคใหม่ ๆ ในการสอน เน้นกระบวนการ ตามขั้นตอน ครูศิลปศึกษาส่วนใหญ่เห็นว่า ครูศิลปะควรมีความรู้ทางด้านศิลปศึกษาโดยตรง มีความสามารถสูง ศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับเทคนิคการสอนใหม่ ๆ จัดการเรียนการสอนให้นักเรียน ได้เรียนตามทักษะกระบวนการ ซึ่งแสดงให้เห็นว่าผู้บริหารและครูศิลปศึกษาเห็นตรงกัน จากเหตุผลดังกล่าว อาจทำให้การรับรู้ของผู้บริหารและครูศิลปศึกษาเกี่ยวกับสมรรถภาพที่คาดหวังของครูศิลปศึกษา ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ สมพร ปาละจุม (2520) ที่พบว่าครูใหญ่และครูมีความต้องการในสมรรถภาพด้านวิชาการของครูประถมศึกษาไม่แตกต่างกัน ประโยชน์ จันทร์โชติ (2520) พบว่า ครูและผู้บริหารมีทัศนะต่อคุณลักษณะของครูในด้านการสอน ซึ่งประกอบด้วยความรู้ในวิชาที่สอน วิธีสอน ความรู้เรื่องหลักสูตร ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ และผลการวิจัยของ นิภาพรณ กุลคิลก (2530) พบว่า ครูศิลปะและนักเรียนมีการรับรู้ต่อลักษณะที่พึงประสงค์ของครูศิลปศึกษา ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ

4. ผลการวิจัยพบว่า สมรรถภาพที่เป็นจริงของครูศิลปศึกษา ระหว่างการรับรู้ของผู้บริหารกับครูศิลปศึกษา ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า การจัดการเรียนการสอนวิชาศิลปศึกษา ในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร ได้รับการสนับสนุนเป็นอย่างดีจากผู้บริหาร นอกจากนี้จากการรวบรวมความคิดเห็นเพิ่มเติมของผู้บริหารและครูศิลปศึกษา ที่ได้จากแบบสอบถามปลายเปิด ซึ่งผู้บริหารส่วนใหญ่เห็นว่า ครูศิลปศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมอยู่เสมอมีความรู้เกี่ยวกับศิลปศึกษาเป็นอย่างดี มีความสามารถในการปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ และครูศิลปศึกษาส่วนใหญ่ ให้ความเห็นว่า ครูศิลปศึกษามีความรู้ ความสามารถทางการสอนศิลปศึกษามีทักษะและเทคนิคในการสอนศิลปศึกษาในระดับประถมศึกษา ดังนั้น

ปรับปรุงการสอนอยู่เสมอ แสดงให้เห็นว่าผู้บริหารและครูศิลปศึกษา มีความคิดเห็นที่สอดคล้องกัน ด้วยเหตุนี้อาจทำให้ผู้บริหารและครูศิลปศึกษารับรู้เกี่ยวกับสมรรถภาพที่เป็นจริงของครูศิลปศึกษาไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของคเซนทร์ วักคี่เพชร (2533) ที่พบว่า ผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีศึกษาศาสตร์บัณฑิตสาขาศิลปศึกษาและผู้บังคับบัญชา เห็นว่าผลการปฏิบัติงานของผู้สำเร็จการอบรม ในด้านวิชาการ ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ

จากผลการวิจัยรายด้านพบว่า สมรรถภาพที่เป็นจริงของครูศิลปศึกษาในด้านทักษะและเทคนิคในการจัดการเรียนการสอนศิลปศึกษา ระหว่างการรับรู้ของผู้บริหารกับครูศิลปศึกษาแตกต่างกัน ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า สถานภาพส่วนตัวของผู้บริหารและครูศิลปศึกษา มีความแตกต่างกันมากในด้านอายุ เพศ และประสบการณ์ในการทำงาน ซึ่งอาจทำให้การรับรู้แตกต่างกัน ดังที่ สุทัศน์ แดงทอง (2527) พบว่า ครูที่มีวุฒิการศึกษาและอายุต่างกัน มีพฤติกรรมทางด้านการสอน ด้านการเตรียมการสอน วิธีสอน การใช้อุปกรณ์การสอน การสร้างบรรยากาศในห้องเรียน และการวัดผลประเมินผล แตกต่างกัน สุภาพร สุชี (2529) พบว่า ครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน จะมีสมรรถภาพในด้านการสอนแตกต่างกัน และVogt (1970) พบว่า ครูประถมศึกษาประเมินค่าสมรรถภาพครูของตนเองสูงกว่าสมรรถภาพครูที่ตนเองถูกประเมินจากครูใหญ่ และการที่ครูศิลปศึกษาได้ประสบกับสภาพการสอนศิลปศึกษาโดยตรง มีโอกาสใกล้ชิดระหว่างครูศิลปศึกษาด้วยกัน มีความเป็นอิสระในการที่จะแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกันเกี่ยวกับการเรียนการสอน ก็ย่อมที่จะสังเกตและรับรู้ในสมรรถภาพของครูศิลปศึกษาได้ดีกว่าผู้บริหาร จึงทำให้การรับรู้ของผู้บริหารและครูศิลปศึกษาในสมรรถภาพด้านนี้ของครูศิลปศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ

ข้อเสนอแนะจากงานวิจัย

1. ข้อเสนอแนะสำหรับสำนักการศึกษา

1.1 ควรจัดอบรมครูผู้สอนศิลปศึกษาและผู้บริหารโรงเรียน เพื่อให้มีความเข้าใจในจุดมุ่งหมายของการจัดการเรียนการสอนศิลปศึกษาในระดับประถมศึกษา และมีแนวทางร่วมกันในการพัฒนาและส่งเสริมการสอนศิลปศึกษา

1.2 ควรสนับสนุนให้ศึกษานิเทศก์ สำนักงานการศึกษา ใช้ออกปฏิบัติการนิเทศตามโรงเรียนอย่างจริงจัง ต่อเนื่อง และทั่วถึง เพื่อเพิ่มพูนความรู้และพัฒนาการเรียนการสอน ตลอดจนเสริมสร้างทักษะและเทคนิคในการจัดการเรียนการสอนของครูศิลปศึกษา

1.3 ควรสำรวจและจัดอัตรากำลังครูศิลปศึกษาให้มีครบทุกโรงเรียน เพื่อที่จะได้จัดการเรียนการสอนศิลปศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ และมีการพัฒนาไปในทิศทางเดียวกัน

2. ข้อเสนอแนะสำหรับผู้บริหาร

2.1 ควรสนับสนุน ส่งเสริมให้ครูศิลปศึกษาได้มีโอกาสเข้าร่วมอบรมสัมมนา เพื่อที่จะได้นำความรู้ใหม่ ๆ มาใช้ในการพัฒนาและปรับปรุงการเรียนการสอนศิลปศึกษาให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

2.2 ควรจัดหาวัสดุอุปกรณ์และสนับสนุนกิจกรรมศิลปะทั้งในและนอกโรงเรียน

2.3 ควรสร้างขวัญและกำลังใจแก่ครูศิลปศึกษา โดยการสนับสนุนด้านวัสดุอุปกรณ์ ชื่นชม และให้ความสำคัญในวิชาศิลปศึกษาเท่ากับวิชาทักษะทั่วไปในหลักสูตรประถมศึกษา เพื่อที่ครูศิลปศึกษาจะได้ปฏิบัติงานอย่างเต็มความสามารถ

2.4 ควรสนับสนุนส่งเสริมการเรียนการสอนศิลปศึกษาในโรงเรียนให้มากขึ้น โดยจัดให้มีห้องเรียนศิลปศึกษาโดยเฉพาะ สนับสนุนให้ครูศิลปศึกษาส่งเสริมนักเรียนในการเข้าร่วมกิจกรรมการประกวด และสร้างสรรค์ทางศิลปะอย่างสม่ำเสมอ เพื่อส่งเสริมการสอนตามหลักสูตร

3. ข้อเสนอแนะต่อครูศิลปศึกษา

3.1 ครูศิลปศึกษาควรปฏิบัติงานในหน้าที่อย่างเต็มความสามารถ ควรเปิดใจให้กว้างในการที่จะรับฟังข้อเสนอแนะหรือความคิดเห็นจากผู้อื่น

3.2 ควรทำความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรศิลปศึกษา และจัดการเรียนการสอนให้เป็นไปตามความมุ่งหมายของหลักสูตร มีการปรับปรุงให้สอดคล้องกับสภาพของโรงเรียน

3.3 ควรปฏิบัติตนให้เป็นผู้ที่ทันสมัย ควบคู่กัน ควรหาโอกาสเข้าร่วมประชุม อบรมสัมมนา เกี่ยวกับการสอนศิลปศึกษาอยู่เสมอ

4. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

4.1 ควรมีการพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เพื่อที่จะนำไปใช้ในการวิจัยเกี่ยวกับสมรรถภาพของครูศิลปศึกษาในระดับประถมศึกษาต่อไป

4.2 ควรมีการวิจัยเพื่อนำเสนอรูปแบบในการพัฒนาสมรรถภาพของครูศิลปศึกษา และนำไปใช้ ในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร และสังกัดอื่น ๆ

4.3 ควรมีการวิจัยเพื่อติดตามผลเกี่ยวกับสมรรถภาพในการปฏิบัติงานของครูศิลปศึกษา ในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร และสังกัดอื่น ๆ รวมทั้งหาแนวทางปรับปรุงให้เหมาะสมกับการสอนศิลปศึกษาในแต่ละระดับชั้น